

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2016-09-14
meddelad i
Nacka Strand

Mål nr M 2681-08

LUDVIKA KOMMUN
Myndighetsnämnden miljö och bygg

2016-09-14
Dnr. 2015-102579
Obj. Ludvika 4:55

SÖKANDE

AB Impregna, 556023-1010
Box 76
771 01 Ludvika

Ombud: Advokaten [REDACTED]

Sveavägen 17, 11 tr
111 57 Stockholm

SAKEN

Ansökan om tillstånd enligt miljöbalken till impregnering, mellanlagring och hantering av returmaterial i form av impregnerade stolpar och slipers inom fastigheten Ludvika 4:45 i Ludvika kommun, Dalarnas län; nu provotidsfråga avseende utsläpp till vatten

AnläggningsID i Miljöboken: 29997
Koordinater (SWEREF99): N 6667413, E 509377

DOMSLUT

1. Mark- och miljödomstolen avslutar provotiden avseende utsläpp av polycykliska aromatiska kolväten (PAH) i Lyviken i sjön Väsman samt fastställer följande slutliga villkor i denna del.
 - AB Impregna ska vidta de ytterligare åtgärder för att utreda och minska utsläppen av PAH vid kontrollpunkt 14 (i tidigare domar benämnd utsläppspunkt nr ett) som bolaget åtagit sig i ingiven handlingsplan.
 - AB Impregna ska under fem års tid med början år 2017, senast den 31 december varje år, till tillsynsmyndigheten redovisa en uppdaterad handlingsplan avseende PAH-föroreningar i dagvatten som släpps ut vid kontrollpunkt 14. Av handlingsplanen ska framgå vilka utrednings- och begränsningsåtgärder avseende PAH som genomförts och planeras. I handlingsplanen ska vidare anges hur bolaget har säkerställt att processgaser kan omhändertas utan avbrott av VB Energi AB:s anläggning samt hur frekvent slam- och oljeavskiljaren har rengjorts under året.

Dok.Id 465384

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1104 131 26 Nacka Strand	Augustendalsvägen 20	08-561 656 30 E-post: mmd.nacka.avdelning3@dom.se www.nackatingsratt.domstol.se	08-561 657 99	måndag – fredag 08:00-16:30

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM

2016-09-14
Dnr. 2015-002579
Obj. Ludvika 4:55

M 2681-08

2. Mark- och miljödomstolen överlåter enligt 22 kap. 25 § 3 st. miljöbalken åt tillsynsmyndigheten att, utifrån bolagets årliga handlingsplan, vid behov meddela ytterligare villkor beträffande utsläppen av PAH vid kontrollpunkt 14.
-

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM

2016 -09- 14
Dnr. 2015-002579
Obj. Ludvika 4:50

M 2681-08

BAKGRUND

AB Impregna (nedan bolaget) erhöll genom deldom den 4 maj 2009 tillstånd enligt miljöbalken till utökad impregneringsverksamhet m.m. i Ludvika. Tillståndet omfattar kreosotimpregnering av 60 000 kubikmeter stolpar och slipers, saltimpregnering av 30 000 kubikmeter stolpar och slipers samt omhändertagande och mellanlagring av 30 000 ton salt- och kreosotimpregnerat returmaterial per år. Tillståndet omfattar även krossning och flisning av det mottagna kreosotimpregnerade returmaterialen.

Dåvarande miljödomstolen vid Nacka tingsrätt sköt i deldomen upp avgörandet av slutliga villkor avseende utsläpp till vatten samt buller under en provotid – två år från det att tillståndet togs i anspråk – och förelade bolaget att vid utgången av denna tid komma in med vissa utredningar. Bolaget redovisade sina utredningar i respektive fråga under år 2011 till Mark- och miljödomstolen. Domstolen meddelade i deldom den 19 juni 2012 beslut avseende frågan om lokalisering av mynningsröret för utsläpp till vatten samt slutliga villkor avseende buller. Vad gäller övriga frågor kring bolagets utsläpp till vatten förlängdes provotiden med följande utredningsvillkor.

”AB Impregna ska under provotiden utreda tänkbara källor till de förhöjda värdena av polycykliska aromatiska kolväten vid dagvattenutsläppspunkt nr ett enligt bilaga fyra till miljökonsekvensbeskrivningen samt – om så bedöms erforderligt – utreda och föreslå eventuella försiktighetsmått och skyddsåtgärder för att reducera påverkan på omgivningen. AB Impregna ska redovisa resultat av nämnda utredningar inom ett år från det att denna dom vinner laga kraft.”

Den senare deldomen överklagades till Mark- och miljööverdomstolen som meddelade dom den 2 maj 2013 (mål nr M 6589-12). Mark- och miljödomstolen har därefter genom deldom den 8 september 2014 förlängt provotiden såvitt avser den kvarvarande utredningen om utsläpp till vatten till den 30 november 2015.

Bolaget har den 30 november 2015 kommit in med en redovisning av föreskriven utredning. Provotidsredovisningen har kungjorts.

2016-09-14
Dnr.....2015-002519
Obj.....Ludvika 4:55

PRÖVOTIDSREDOVISNINGEN

Av provotidsredovisningen med bilaga framgår i huvudsak följande.

Sammanfattande synpunkter

Bolaget har i enlighet med utredningsvillkoret undersökt källan till de förhöjda halterna av PAH. Aktuell punkt utgör en uppsamlade punkt för samtlig avrinning runt impregneringsverket och kringliggande lagringsytor liksom uppsamlingspunkt för torkvatten och grundvatten som pumpas från baksidan av impregneringsverket.

Via utredningarna har bolaget kunnat konstatera att föroreningarna förs med via dagvatten samt pumpat grundvatten från industriområdet och att källan utgör äldre föroreningar inom industriområdet.

I syfte att få ned halterna av PAH i utloppsvattnet till recipienten har bolaget i samråd med tillsynsmyndigheten bland annat genomfört sanering inom området av två s.k. hot-spots (värmekulverten resp. ett förorenat markområde). Vidare har bolaget infört ytterligare försiktighetsmått genom installation av en slam- och oljeavskiljare samt åtgärden att huvuddelen av vattnet, bland annat dagvatten från området utanför impregneringsverksamheten samt grundvatten som pumpas från baksidan av impregneringsverket, ska pumpas till impregneringen till en s.k. avkokningsanläggning. Sistnämnda försiktighetsmått har resulterat i lägre halter PAH i utgående vatten, dock inte till så låga halter som är bolagets ambition. Bolaget kommer med anledning härav att arbeta med att optimera rutinerna och driften av avkokningsanläggningen, rengöra slam- och oljeavskiljaren mer regelbundet samt i samråd med tillsynsmyndigheten och miljökonsult utreda eventuella ytterligare reningssteg/åtgärder.

Mot bakgrund av att halterna av PAH beror på den äldre verksamheten vid anläggningen samt att försiktighetsmått och skyddsåtgärder vidtagits anser bolaget att det fortsatta arbetet bör fortsätta i dialog och samråd med tillsynsmyndigheten.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM

2016-09-14
Dnr... 2015-002579
Obj... Ludvika 4:55

M 2681-08

Utredningen

AB Impregna har en anläggning för impregnering av stolpar, slipers och annat virke i Ludvika. Anläggningen har funnits sig på platsen sedan år 1925 och stor del av tiden har kreosotimpregnering utförts. Det finns kända s.k. hot-spots med kreosotkontaminerad jord omkring impregneringsverksamheten. Dagens verksamhet har också den en möjlig miljöpåverkan i form av kontaminerat ytvatten från området utanför impregneringscylindrarna.

Dagvattenutsläppspunkten nr ett, hädanefter benämnd punkt 14 såsom i bolagets egenkontrollprogram;

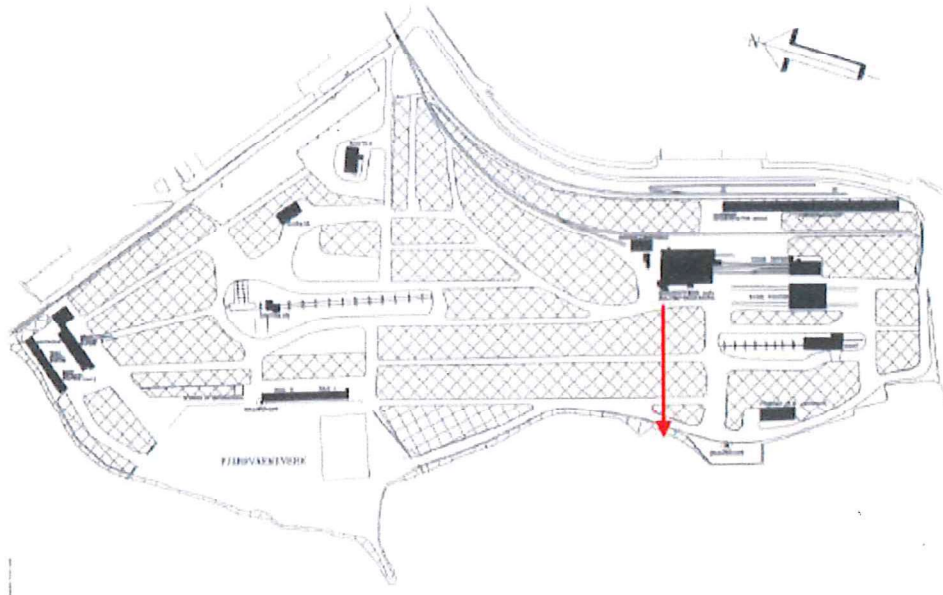

Bild 1 Impregnas område

På bild 1 visar den röda pilen sträckan mellan impregneringsanläggningen (där en enklare oljeavskiljare finns) och nuvarande provpunkt 14 som mynnar ut i Lyviken i sjön Väsman. Den nya slam- och oljeavskiljaren är belägen efter cirka halva sträckan sett från impregneringsverket.

AEB Anläggningsentreprenad AB anlätades år 2013 för att utreda hur brunnar och rördragning fram till anslutning av nya avskiljaren ser ut samt om man kan se några läckage på vägen som skulle kunna orsaka förhöjda PAH-värden. Utredningen kunde inte påvisa några läckage från ledningar utan bedömningen är att gammal

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM

2016-09-14
Dnr 2015-002579 M 2681-08
Obj Ludvika 4:55

förorenad mark som grundvattnet leds igenom, för att sedan pumpas till avskiljare via pumpbrunn, i kombination med ytvatten från impregneringsverket är det som bidrar till utsläpp av PAH i punkt 14.

Åtgärder

Sanering av gammal kulvert

I samband med installation av ny slam- och oljeavskiljare sanerades jorden på en sträcka om cirka 100 meter mellan impregneringsverket och nuvarande provtagningsspunkt 14. Sträckan hade tidigare innehållit en transportkulvert från verket till sjön Väsman. Totalt 125 ton kreosotkontaminerad jord forslades bort till godkänd behandlingsanläggning. Åtgärden redovisades i rapport till tillsynsmyndigheten daterad den 8 juni 2010.

Installation av ny slam- och oljeavskiljare

Ovan nämnda slam- och oljeavskiljare installerades då bedömning gjordes att utsläppsvärdena i punkt 11 var höga beroende på underdimensionerad oljeavskiljare. Slamavskiljaren har modellnamn EuroHek 10000 och oljeavskiljaren EuroPek 100 där 100 står för att den kan hantera ett flöde av 100 l/s. Oljeavskiljaren är väl dimensionerad för att hantera ytvatten i och omkring impregneringsverket. Den fick en ny utsläppspunkt, benämnd 14 i företagets egenkontrollprogram.

Installation av flödesmätare

För att kunna redogöra för mängden PAH som företaget belastar recipienten sjön Väsman med installerades en flödesmätare vid utloppet, provpunkt 14, med IVL Svenska Miljöinstitutets (IVL) hjälp.

Stängning av utlopp från gamla oljeavskiljaren

Ledningarna som tidigare gick från dagvattenbrunnar omkring impregneringsverket till utloppspunkt 11 har dragits om och leds nu ut till den nya slam- och oljeavskiljaren, punkt 14.

Installation av avkokningsutrustning

Utredningen har som nämnts visat att källan till PAH:erna i punkt 14 är dagvatten och pumpat grundvatten. Om bolaget åstadkommer en rening av vattnet innan det

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM

2016-09-14
Dnr. 2015-002519 M 2681-08
Obj. Ludvika 4:55

kommer till slam- och oljeavskiljaren torde detta bidra på ett mycket positivt sätt till minskade PAH:er.

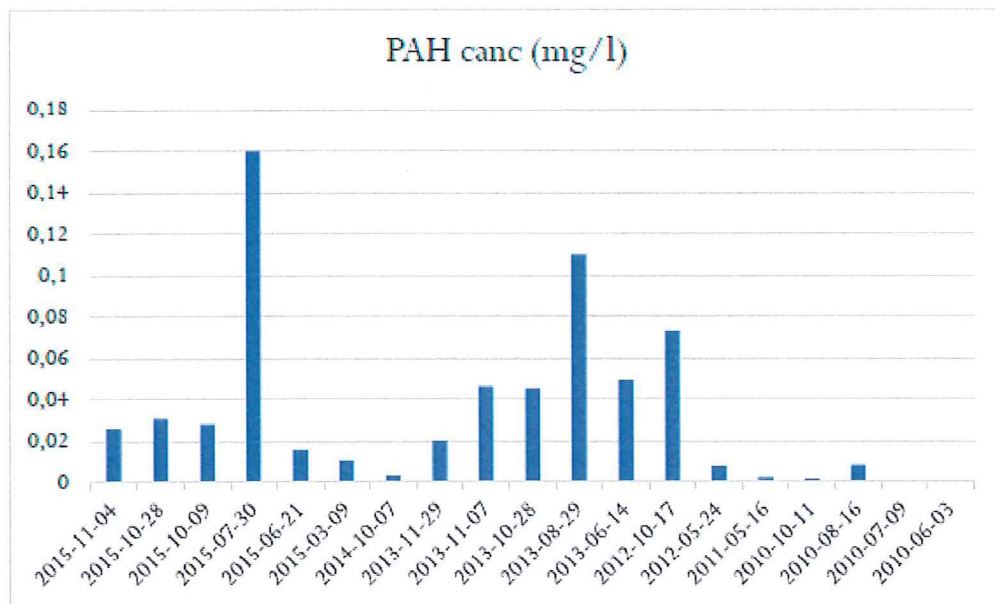
Avkokningsutrustning installerades under hösten 2014 då provkörningar började. Utrustningen är kopplad så att den kan ta upp vatten från flera ställen;

- Kasunen under impregneringscyldrarna tar upp det ytvatten som rinner från rälsen utanför. På den här ytan sker på- och avlastning av virke.
- Oljeavskiljaren som finns ansluten till själva impregneringsbyggnaden, kan också pumpas ur vilket fångar grundvatten som pumpats liksom brunnarna på området öster om impregneringsverket.
- Vid behov kan vatten också pumpas från fritt kärl.

Fem kubikmeter kontaminerat vatten kan kokas per gång. Tillvägagångssättet är kortfattat att vattnet når en maximal temperatur av 103 grader vilket ger kokning. Processgaserna leds till värmeverket där de förbränns på lika vis som övriga processgaser från impregneringen. I botten av kokningscisternen hamnar kreosotolja som återförs till lagertankarna och därmed in i impregneringsprocessen igen.

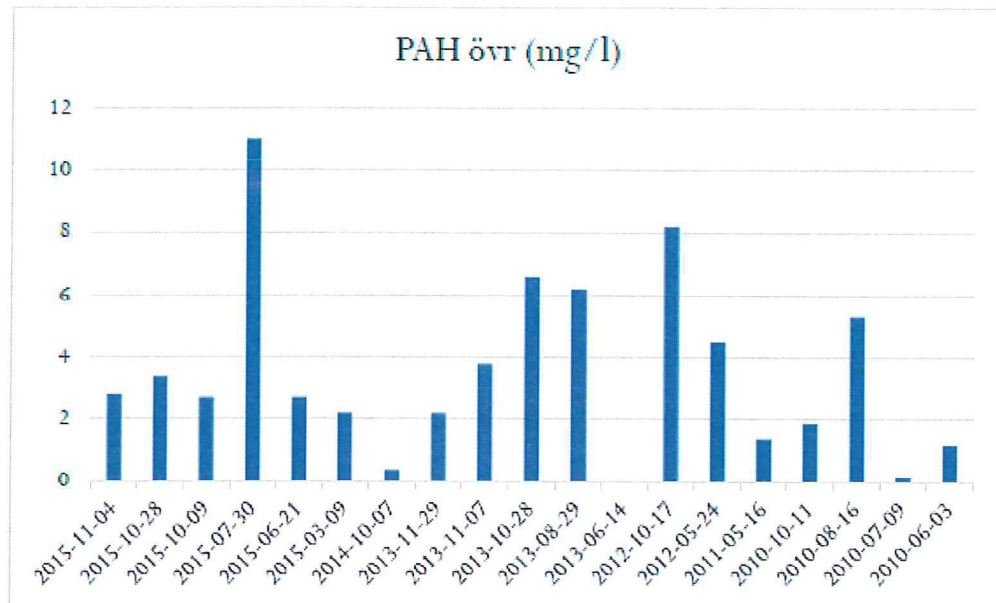
Resultat

Analysvärdena från prover tagna i anslutning till utloppspunkt 14 avseende PAH redovisade nedan är från år 2010 till dags dato. PAH canc och PAH övr redovisas i mg/l, se diagrammen nedan.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM

2016-09-14
M 2681-08
Dnr. 2015-002519
Obj. Ludvika 4:55

PAH-värdena har fluktuerat under årens gång och de åtgärder som vidtagits har så här långt inte gett de minskningar som bolaget önskat. Åtgärden med avkokningsutrustningen ser ut att minska halterna något, men inte till den nivå bolaget ursprungligen hade hoppats på.

Man kan vid vissa tillfällen se saker som påverkar mer och som bolaget kan agera efter med nya handlingsplaner och efterföljande egenkontrollprogram. Exempelvis kan det höga värdet i juli 2015 härledas till att värmeverket inte haft full mottagning av processgaser, vilket i sin tur lett till att de istället leds ned till oljeavskiljaren och orsakar förhöjda halter. Att processgaserna inte togs om hand fullt ut berodde på en kommunikationsmiss.

Flödesmätning

Vattenflödet vid dagvattenutsläppspunkt 14 har lästs av sedan den nya slam- och oljeavskiljaren installerades. Ett av syftena har varit att ge en tydligare bild av hur mycket de analyserade PAH-värdena innebär i faktiska utsläpp i gram. I samband med miljörapport för år 2013 redovisades följande.

I punkt 14 mäts ett snittflöde om 4,3 m³ vatten per dygn under år 2013. Punkt 14 fångar upp samtliga avrinningsytor runt impregneringsverket och kringliggande

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM

2016 -09- 14
Dnr... 2015-002519 M 2681-08
Obj... Ludvika 4:55

lagringsytor liksom torkvatten och pumpning av grundvatten från baksidan av impregneringsverket. De senare tre provtagningstillfällena av PAH conc visar ett snitt på 0,037 mg/l, vilket innebär ett utsläpp om 0,159 g PAH conc per dygn. PAH övr visar ett snitt på 4,2 mg/l, vilket innebär ett utsläpp om 18,06 g PAH övr per dygn. År 2014 håller flödet ett snitt på 6,1 m³ vatten/dygn och år 2015 ett snitt på 6,0 m³ vatten/dygn.

Handlingsplan

I utredningsvillkoret ingår att utreda och föreslå eventuella försiktighetsmått och skyddsåtgärder. Flera har redan utförts som nämns under rubrik "Åtgärder". Företaget ämnar hädanefter ägna extra resurser åt optimering av avkokningsutrustningen. Till det hör uppföljning av mottagande av processgaser i samarbete med VB Energi. Slam- och oljeavskiljaren kommer rengöras frekventare än tre gånger per år. Ett samarbete inleds med miljökonsult som föreslår eventuellt fler reningsanläggningar alternativt optimering av befintliga.

Fortsatt egenkontroll inklusive redovisning

Punkt 14 kommer fortsättningsvis att provtas en gång per månad under hela året. Flödesmätning kommer läsas av i samband med provtagning. Redovisning kommer att ske i samband med egenkontroll samt miljörapportering.

YRKANDE

Bolaget har, såsom bolaget slutligt bestämt sin talan, framställt följande yrkande. Bolaget yrkar att mark- och miljödomstolen avslutar prövotiden samt delegerar frågan om meddelande av eventuella villkor avseende utsläpp av PAH via dagvattenutsläppspunkt nr ett (kontrollpunkt 14) till tillsynsmyndigheten.

INKOMNA YTTRANDEN

Myndighetsnämnden för miljö- och bygg i Ludvika kommun

Myndighetsnämnden har tillstyrkt bolagets yrkande. Nämnden har till stöd för sin inställning anfört i huvudsak följande.

Bolaget har genomfört ett antal förbättringsåtgärder för dagvattenreningen. Det totala utsläppet är därför inte avskräckande stort. Utsläppet motsvarar cirka 6,5 kg

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM

2016 -09- 14
Dnr... 2015.002519 M 2681-08
Obj... Ludvika 4:55

PAH per år och 58 g cancerogena PAH per år. Emellertid kan det finnas möjlighet till lite förbättring som AB Impregna föreslår. Myndighetsnämnden bedömer att det inte är skäligt att ställa mera genomgripande krav och att det inte heller är skäligt med en fortsatt prövning hos mark- och miljödomstolen. Någon form av villkor är ändå lämpliga. Eftersom det i nuläget inte finns vetenskap om vilka nivåer som kan nås vad gäller utsläpp av PAH via dagvattnet kan det vara lämpligt att delegera villkorsfrågan till tillsynsmyndigheten. Då de totala utsläppen från detta dagvatten är förhållandevis små bör frågans beskaffenhet vara av sådant slag att de slutgiltiga villkoren kan avgöras av myndighetsnämnden. Villkoren får då avgöras enligt hänsynsreglerna i kapitel 2 i miljöbalken enligt vad som är tekniskt möjligt, miljömässigt motiverat och skäligt. Utan tvivel är sjön Väsman påverkad av både drift av nuvarande verksamheter och gamla föroreningar. Det finns flera pågående verksamheter som är föremål för tillsyn vad gäller utsläpp från dagens drift och gamla utsläpp. Vad gäller Impregna diskuteras konkreta förslag till kompletterande rening.

Länsstyrelsen i Dalarnas län

Länsstyrelsen har motsatt sig bolagets yrkande och hemställt om att provotiden ska förlängas till dess att bolaget uppfyller provotidsvillkoret och att slutliga villkor kan fastställas för utsläpp av PAH. Länsstyrelsen har till stöd för sin inställning anfört i huvudsak följande.

Halterna av PAH:er i sediment och vatten i Lyviken, och även i Väsman, är de högsta i länet. Länsstyrelsens provtagning har identifierat att det sker en spridning av PAH:er i vatten och sediment från Lyviken till Väsman och även i sjöar nedströms Väsman. Halterna PAH i sediment i Väsman är kraftigt förhöjda i jämförelse med gränsvärden för miljö kvalitetsnormen (MKN) god kemisk status. Enligt den senaste klassningen, som baseras på tre provpunkter i Väsman, uppnår inte Väsman god kemisk status p.g.a. förhöjda sedimenthalter av flera PAH:er och tungmetallerna kadmium, bly och kvicksilver. Eftersom dessa ämnen har gränsvärden för den kemiska statusen är de gränsvärdesnormer, vilket innebär att en verksamhet inte får bidra till utsläpp som riskerar att leda till att MKN inte följs. Detta innebär att tillstånd inte får ges som kan leda till att bolaget släpper ut PAH:er

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM

2016 -09- 14
M 2681-08
Dnr... 2015 -002579
Obj... Ludvika 4:56

eller de ovan nämnda tungmetallerna i halter som leder till att gränsvärdena överstigs. Utifrån den utredning som presenterats kan Länsstyrelsen inte se att bolaget kan säkerställa att MKN följs.

Bolaget behöver bättre redovisa hur deras utsläpp och uttransport av PAH:er påverkar sjön Väsman och speciellt Lyviken där utsläppen och uttransporten av PAH:er sker. Länsstyrelsen bedömer att det är svårt att dra några slutsatser från de analysresultat som redovisas i utredningen eftersom det är ett begränsat antal provtagningar, att värdena inte har stabiliserats efter vidtagna åtgärder och att värdena periodvis är högre än tidigare. Det är även svårt att värdera resultaten eftersom företagets provtagning efter oktober 2014 motsvarar utsläpp via avvattning från ett betydligt större område. Vidare framgår det inte hur bolaget har gjort bedömningen att det är gammal förorenad mark som ger de förhöjda halterna av PAH vid utsläppspunkten. Vilken påverkan dessa förorenade områden har på utsläppet av PAH:er framgår inte. Det framgår inte heller om det finns fler "hot-spots" som läcker PAH:er till omgivningen än de två där åtgärder har vidtagits. För att kunna avsluta prövotiden behöver bolaget komma in med en bättre kartläggning, där alla delflöden går att identifiera och där det framgår vilka eventuella förorenade områden som behöver saneras då det fortfarande sker en spridning från förorenad mark via dagvattnet. Bolaget behöver också redovisa de enskilda PAH:erna (16 st.) i det utgående vattnet. I prövotidsutredningen redovisas endast cancerogena PAH:er och övriga PAH:er, men för att kunna klargöra fördelningen av PAH-föroreningen i dagvattnet behövs en mer detaljerad redovisning av förekomsten av olika PAH:er. Bolaget behöver även redovisa om vidtagna åtgärder uppnår önskat resultat. Utifrån de kompletterande utredningarna bör bolaget föreslå ett villkor för utsläpp av PAH:er.

Enligt 22 kap. 25 § miljöbalken kan mark- och miljödomstolen överlåta till en tillsynsmyndighet att besluta villkor av mindre betydelse. Länsstyrelsen anser att frågan om utsläpp av PAH:er till Väsman inte är av mindre betydelse eftersom god kemisk status inte uppnås.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM

2016-09-14
Dnr. 2015-002579
Obj. Ludvika 4:55

M 2681-08

BOLAGETS BEMÖTANDE AV INKOMNA YTTRANDEN

Bolaget har till bemötande av inkomna yttranden anfört i huvudsak följande.

Bolaget kommer som anges i aktuell prövotidsredovisning att fortsätta arbetet med att undersöka källan och möjligheterna till att minimera utsläppet av PAH till recipienten. Frågan i målet är dock om frågan om slutliga villkor kan delegeras till tillsynsmyndigheten eller om mark- och miljödomstolen ska hålla målet öppet och förlänga prövotiden för att senare meddela slutligt villkor.

Utredningarna i målet har genomförts tillsammans med IVL. Det är tillsammans med IVL som bolaget kommit till slutsatsen att källan torde utgöras av äldre föroreningar inom industriområdet.

Beträffande frågan om miljö kvalitetsnormen för vatten vill bolaget lyfta fram att aktuell fråga inte torde vara lika tydlig som länsstyrelsen gör gällande; tillstånd har redan meddelats för aktuell verksamhet varmed miljö kvalitetsnormen inte ställs mot frågan om meddelande av tillstånd eller inte. Nu aktuell fråga är meddelande av slutliga villkor för en redan tillståndsgiven verksamhet. Regelverket kring miljö kvalitetsnormer för vatten kan dock få betydelse för vilket utsläppskrav som ska meddelas. Härvid kan följande noteras kring miljö kvalitetsnormernas inverkan på meddelandet av ett villkor. Aktuellt utsläpp från industriområdet omfattar PAH, inte kadmium, bly eller kvicksilver. Ramdirektivet för vatten har medfört ett nytt sätt att hantera vattenmiljöfrågor. Istället för att fokusera på en förorening eller en påverkanskälla tar direktivet ett ekosystemperspektiv där syftet är att uppnå de förhållanden som krävs för ett fungerande ekosystem i vattenförekomsten. Arbetet ska främst ske via framtagande och genomförande av åtgärdsprogram. Det är således inte huvudsakligen inom ramen för tillståndsprövningen som det ska säkerställas att miljö kvalitetsnormen följs i en vattenförekomst. Åtgärder för att uppnå normen ska vidtas och bedömas inom ramen för vattenförvaltningsarbetet där även en rimlighetsavvägning, samhällsekonomisk bedömning och en bördefördelning mellan olika verksamheter som bidrar till att normen inte nås ska göras.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM

2016-09-14
Dnr. 2015-002519 M 2681-08
Obj. Ludvika 4:55

PAH anges i EU-direktiv 2008/105/EG som ett särskilt prioriterat ämne och miljö kvalitetsnormen är enligt 5 kap. 2 § p. 1 miljöbalken en gränsvärdesnorm. Enligt Vattenmyndighetens bedömning för sjön Väsman (nedströms Lyviken) riskerar s.k. god kemisk ytvattenstatus att inte nås år 2021 på grund av att bland annat halterna av PAH i sedimenten är förhöjda. Enligt 2 kap 7 § 2 st. miljöbalken kan därmed strängare krav ställas på ett utsläpp. Detta förutsätter dock att ett åtgärdsprogram meddelats som adresserar problematiken enligt ovan med analys av punktkällor, bördefördelning m.m. Vid avsaknad av åtgärdsprogram med därtill hörande analys vilar bevisbördan på myndigheterna i fråga huruvida ett utsläpp av ett ämne riskerar att äventyra uppnåendet av miljö kvalitetsnormen. Vidare förutsätts att ett utsläpp inte endast på ett obetydligt sätt bidrar till att en gränsvärdesnorm överträds. Ett obetydligt bidrag ska bedömas utifrån rimlighetsavvägningen i 2 kap. 7 § 1 st. miljöbalken.

Aktuell verksamhets utsläpp till vatten sker till Lyviken som är en del av vattenförekomsten Väsman. Det har visserligen fastställts ett åtgärdsprogram för Väsman, men några specifika åtgärder för att minska påverkan från bland annat förekomst av PAH i sedimentet har inte tagits fram. Både Lyviken och Väsman påverkas av flertalet verksamheter, såväl punktkällor och diffusa utsläpp, och det har i åtgärdsprogrammet inte genomförts någon samhällsekonomisk bedömning, bördefördelning eller rimlighetsavvägning för åtgärder generellt avseende miljögifter, inte heller såvitt avser PAH i synnerhet. Bolagets uppfattning är således att aktuell miljö kvalitetsnorm inte har den inverkan som länsstyrelsen antyder i sitt yttrande.

Bolaget vill beträffande frågan om ett villkor av utsläpp av PAH är av mindre betydelse eller inte påminna om att recipientens status beror på påverkan från många olika källor samt diffusa utsläpp uppströms recipienten. Frågan om åtgärdande av punktutsläppskällor, mer diffusa utsläpp m.m. bör därför lämpligen behandlas i ett åtgärdsprogram, allt i enlighet med lagstiftarens intentioner, istället för i en individuell tillståndsprocess kring ett mindre punktutsläpp. Prövotiden bör således avslutas med en delegation till tillsynsmyndigheten. Tillsynsmyndigheten

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM

2016-09-14
Dnr. 2015-002519
Obj. Ludvika 4:55

M 2681-08

innehar den kompetens som krävs för att dels granska och bedöma resultatet av de fortsatta undersökningarna, dels meddela eventuella villkor.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen har avgjort målet utan huvudförhandling.

Bolaget har yrkat att prövotiden ska avslutas och att frågan om eventuella ytterligare villkor ska delegeras till tillsynsmyndigheten. Länsstyrelsen har motsatt sig bolagets yrkande och hemställt att prövotiden ska förlängas. Nämnden har tillstyrkt bolagets förslag. Inga andra yttranden har inkommit.

Mark- och miljödomstolens gör följande bedömning.

I målet återstår enbart prövningen av den fråga om utsläpp av PAH som domstolen skjutit upp i tidigare domar. Domstolen är således förhindrad att på nytt pröva frågor som rör tillståndet i sig. Det är därmed, enligt mark- och miljödomstolen, inte heller möjligt för domstolen att i denna dom fastställa villkor som säkerställer att de miljö kvalitetsnormer som gäller generellt för recipienten kommer att uppfyllas.

Vad mark- och miljödomstolen först har att bedöma är huruvida bolaget har genomfört de utredningar som kan krävas enligt utredningsvillkoret.

I utredningsvillkoret anges att bolaget under prövotiden ska utreda tänkbara källor till de förhöjda värdena av polycykliska aromatiska kolväten vid dagvattenutsläppspunkt nr ett (numera punkt 14) samt – om så bedöms erforderligt – utreda och föreslå eventuella försiktighetsmått och skyddsåtgärder för att reducera påverkan på omgivningen.

Domstolen noterar att bolaget tillsammans med IVL under prövotiden har utrett tänkbara källor till de förhöjda värdena av PAH och därvid kommit till slutsatsen att den huvudsakliga källan torde utgöras av äldre föroreningar inom industriområdet. Det finns enligt domstolen, mot bakgrund av det som framkommit i målet, inte anledning att ifrågasätta denna bedömning. Vidare har bolaget vid ett flertal

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM

2016-09-14
Dnr. 2015-002519
Obj. Ludvika 4:55

M 2681-08

tidpunkter kontrollerat halterna av cancerogena PAH och övriga PAH i dagvattenutsläppet och redovisat dessa i provotidsredovisningen. Bolaget har också utrett och genomfört ett flertal åtgärder för att begränsa utsläppet av PAH vid den aktuella utsläppspunkten i syfte att reducera påverkan på omgivningen, bl.a. har bolaget under provotiden utfört en relativt omfattande sanering av kreosotkontaminerad jord i ett område där det legat en gammal kulvert. Bolaget har vidare i en handlingsplan identifierat och föreslagit vissa ytterligare åtgärder, som bedöms kunna minska utsläppen. Även om de analyser som bolaget redovisat är utförda relativt oregelbundet och i vissa fall med långt tidsintervall bedömer domstolen att utredningen på ett godtagbart sätt uppfyller utredningskravet.

Domstolen har då att bedöma om provotiden kan avslutas eller om provotiden ska förlängas och ytterligare utredningskrav åläggas bolaget. Om domstolen finner att provotiden kan avslutas ska domstolen också ta ställning till vilka eventuella villkor som, inom ramen för den tillståndsgivna verksamheten, fortsättningsvis ska gälla för utsläpp av PAH vid den aktuella utsläppspunkten eller om det fortsatta arbetet för att minska utsläppen av PAH kan ske inom ramen för tillsynen med stöd av en delegation till tillsynsmyndigheten att föreskriva eventuella villkor.

Resultatet av de analyser som utförts visar att halterna av PAH varierat över tid. Domstolen finner därför, i linje med vad länsstyrelsen påpekat, att det är svårt att dra allt för långtgående slutsatser av utredningen. Med undantag från ett värde i juli 2015, vilket enligt bolaget orsakats av att gaser av misstag inte avletts till värmeverket, uppvisar dock analyserna en sjunkande trend sedan år 2012. Detta tyder på att de vidtagna åtgärderna, även om de inte fullt ut lett till den minskning av PAH-utsläpp som bör kunna krävas av bolaget, haft en inte obetydlig effekt.

Bolaget har hos domstolen åtagit sig att fortsätta arbetet med att undersöka källan och möjligheterna till att minimera utsläppet av PAH till recipienten. Bolaget har också i ingiven handlingsplan åtagit sig att vidta vissa ytterligare åtgärder, såsom att ägna extra resurser åt optimering av avkokningsutrustningen inklusive uppföljning

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM

2016-09-14
Dnr. 2015-002579
Obj. Ludvika 4:55

M 2681-08

av mottagande av processgaser i samarbete med VB Energi och att rengöra slam- och oljeavskiljaren mer frekvent än vad som sker idag.

Domstolen bedömer att det återstående arbetet är av mer fortlöpande och långsiktig karaktär som inte kan ses som avslutat inom en nära framtid. Snarare är det så att arbetet med hitta och åtgärda källor behöver hållas ständigt aktuellt vid anläggningar av den här typen, varför det är lämpligt att detta arbete kan bli föremål för återkommande utredning och krav från tillsynsmyndigheten.

Som nämnden konstaterat är de återstående utsläppen vid den aktuella utsläppspunkten relativt små efter de åtgärder som vidtagits. Enligt domstolen kan dessa utsläpp och de eventuella ytterligare villkorskrav som kan ställas med anledning av den i målet uppskjutna frågan därför inte anses vara av någon avgörande betydelse för möjligheterna att uppnå god kemisk status med avseende på PAH-föreningar i sedimenten i Väsman. Det faktum att miljö kvalitetsnormen idag överskrids i området och att god kemisk status i detta avseende inte uppnås kan mot den bakgrunden inte, i sig, medföra att frågan om villkor för det aktuella dagvattenutsläppet inte kan anses vara av mindre betydelse, så som länsstyrelsen hävdar.

Domstolen finner därför, vid en sammantagen bedömning av det som framkommit i målet, att förutsättningar föreligger att överlåta åt tillsynsmyndigheten att besluta om eventuella ytterligare villkor avseende den i målet uppskjutna frågan. För att säkerställa att arbetet med PAH-frågan bedrivs aktivt finner domstolen dock att det i domen bör fastställas villkor om att bolaget under en tid om fem år regelbundet, minst en gång om året, ska redovisa en uppdaterad handlingsplan till tillsynsmyndigheten. Av handlingsplanen ska framgå vilka utrednings- och begränsningsåtgärder avseende PAH som genomförts och planeras. Villkor bör också föreskrivas om att bolaget ska fullgöra de åtaganden som bolaget gjort i nu redovisad handlingsplan, bl.a. säkerställa mottagandet av processgaser i samarbete med VB Energi samt rengöra slam- och oljeavskiljaren mer frekvent än tre gånger per år. Villkoren bör formuleras i enlighet med vad som framgår av domslutet.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM

2016-09-14
Dnr. 2015-002579
Obj. Ludvika 4:55

M 2681-08

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 425)

Överklagande senast den 5 oktober 2016. Prövningstillstånd krävs.

Elisabet Wass Löfstedt

Jan-Olof Arvidsson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Elisabet Wass Löfstedt, ordförande, och tekniska rådet Jan-Olof Arvidsson samt de särskilda ledamöterna Carl-Johan Alfthan och Dan Björklund.

2016-09-14

Dnr 2015-002519
Obj. Ludvika 4:55

SVERIGES DOMSTOLAR

ANVISNING FÖR HUR MAN ÖVERKLAGAR
- DOM I MÅL DÄR MARK- OCH MILJÖDOMSTOLEN ÄR FÖRSTA INSTANS

Den som vill överklaga mark- och miljödomstolens dom ska göra detta skriftligen. **Skrivelsen ska skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen.** Överklagandet prövas av Mark- och miljööverdomstolen vid Svea hovrätt.

Överklagandet ska ha kommit in till mark- och miljödomstolen **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

Har ena parten överklagat domen i rätt tid, får också motparten överklaga domen (s.k. **anslutningsöverklagande**) även om den vanliga tiden för överklagande har gått ut. Överklagandet ska också i detta fall skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen och det måste ha kommit in till mark- och miljödomstolen **inom en vecka** från den i domen angivna sista dagen för överklagande. Om det första överklagandet återkallas eller förfaller kan inte heller anslutningsöverklagandet prövas.

För att ett överklagande ska kunna tas upp krävs att Mark- och miljööverdomstolen lämnar **prövningstillstånd**. Det görs om:

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står mark- och miljödomstolens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Mark- och miljööverdomstolen varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om:

1. den dom som överklagas med angivande av mark- och miljödomstolens namn samt datum för domen och målnummer,
2. den ändring av mark- och miljödomstolens dom som klaganden vill få till stånd,
3. grunderna (skälen) för överklagandet och i vilket avseende mark- och miljödomstolens domskäl enligt klagandens mening är oriktiga,
4. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Har en omständighet eller ett bevis som åberopas i Mark- och miljööverdomstolen inte lagts fram tidigare, ska klaganden förklara anledningen till omständigheten eller beviset inte åberopats i mark- och miljödomstolen. **Skriftliga bevis** som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet. Vill klaganden att det ska hållas ett förnyat förhör eller en förnyad syn på stället, ska han eller hon ange det och skälen till detta. Klaganden ska också ange om han eller hon vill att motparten ska infinna sig personligen vid huvudförhandling i Mark- och miljööverdomstolen.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans/hennes ombud.

Om ni tidigare informerats om att **förenklad delgivning** kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.

Ytterligare upplysningar lämnas av mark- och miljödomstolen. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.